

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยภาษาอังกฤษคือ ASEAN ซึ่งมาจากชื่อเต็มว่า “Association of southeast Asian Nations” แรกเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2510 อาเซียนเป็นสมาคมของประเทศสมาชิก ซึ่งแรกเริ่มมีสมาชิกเพียง 5 ประเทศ คือ Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore และ Thailand จนถึงปัจจุบันอาเซียนได้สมาชิกรวมเพิ่มอีก 5 ประเทศ คือ Brunei Darussalam, Cambodia, Lao, Myanmar และ Vietnam การเป็นสมาคมของประเทศสมาชิก ความหมายเพียงการคบค้าสมาคมไปมาหาสู่การประชุมเล็ก ประชุมใหญ่ร่วมกันเป็นระยะ ๆ ลงนามในเอกสารปฏิญญาหรือสนธิสัญญาร่วมกัน จากนั้นผู้นำของทุกประเทศก็แยกย้ายกันกลับไปประเทศตนเอง โดยจะไปทำตามความตกลงหรือจะทำซ้ำกว่ากำหนดหรือไม่ทำอะไรเลยก็ได้ ทั้ง ๆ ที่ลงนามในความตกลงกันไปแล้วโดยไม่มีบทลงโทษ อาเซียนจึงเกิดมาอย่างไม่เติบโต แต่ขณะนี้อาเซียนจะเอาจริงในการทำงานร่วมกัน โดยจะปรับบทบาทอาเซียนให้เป็น องค์การที่มีความรับผิดชอบมากกว่าในสถานะภาพสมาคมโดยอาเซียนได้ประกาศให้ 10 ประเทศสมาชิก ร่วมมือกันปรับโครงสร้างและเป้าหมายของสมาคม ให้เป็นประชาคม ประชาคมเป็นกระบวนการสร้างสัมพันธ์ในอาเซียนมาแต่แรกเริ่มเมื่อมาถึงวันนี้อาเซียนปรับ แนวทางมามุ่งสร้างทั้งรัฐและประชาชนพลเมืองของทั้ง 10 ประเทศให้หลอมความคิดร่วมกันใช้ ชีวิตในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกันดูจว่าจะรวมทั้ง 10 ประเทศให้เป็นเสมือนประเทศ เดียวกันและอาเซียนต้องการให้ทั้ง 10 ประเทศคิดร่วมกันใหม่เพื่อหลอมรวมวิถีการดำเนินชีวิตทุกมิติ ให้เป็น 10 ประเทศร่วมชะตากรรมเดียวกันเป็นหนึ่งประชาคมและเรียกความสัมพันธ์ในภาพรวม ทั้งหมดนี้ว่าเป็น “ประชาคมอาเซียน” ถึงแม้ว่าแต่ละประเทศยังแยกอยู่เป็นประเทศ ๆ แต่ความรู้สึก นึกคิดและนโยบายการปฏิสัมพันธ์กันในภูมิภาคให้ถือทั้ง 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน รวมกันเป็น “หนึ่งประชาคม” เรียกว่า “ประชาคมอาเซียน” ซึ่งทุกคนในภูมิภาคช่วยกันทำงาน สร้างความร่วมมือ ระวังกัน ทำให้เกิดความรู้สึกจริง ๆ ว่าประชากรทั้งหมดเป็นประชาคมเดียวกัน มีความรู้สึกเป็นกลุ่ม ชาติ กลุ่มพลเมืองที่มีอัตลักษณ์ร่วมกัน มีแนวคิดแนวมองการณ์ไกลไปข้างหน้าร่วมเป็นหนึ่งเดียวกัน ด้วยเหตุนี้อาเซียนจึงสร้างคำขวัญเป็นหลักนำทางว่าอาเซียนมี “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์

หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community) อาเซียนตั้งเป้าไว้สูงและต้องการทำให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2558 หรือ ค.ศ. 2015 แผนปฏิบัติการสู่ประชาคมอาเซียน 2009 – 2015 ซึ่งจัดแยกแผนงานสร้างประชาคมเป็น สามเสาหลักซึ่งอาเซียนเรียกเป็น 3 ประชาคมแยกย่อยเพื่อค้ำจุนประชาคมอาเซียนในภาพรวมให้มั่นคงคือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคาม ความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน โดยมุ่งให้ เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลด ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมภายในปี 2020 ทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and production base) ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของ อาเซียน เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาและช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจ ของอาเซียน ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจการเงินและตลาดทุน การประกันภัยและ ภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม พัฒนาความร่วมมือ ด้านกฎหมาย การเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการยกระดับ การศึกษาและการพัฒนาฝีมือ แรงงานกลุ่มสินค้าและบริการนำร่องที่สำคัญ ที่จะเกิดการรวมกลุ่มกัน คือ สินค้าเกษตร การประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (e-ASEAN) การ บริการด้านสุขภาพ , ท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน) กำหนดให้ปี พ.ศ. 2558 เป็นปีที่เริ่ม รวมตัวกันอย่างเป็นทางการ ประเทศไทยได้รับมอบหมายให้ ทำ Roadmap ทางด้านท่องเที่ยวและการ ขนส่งทางอากาศ (การบิน) และประชาคมสังคมและ วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community - ASCC) เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศ อาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม ในส่วนของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ผู้ประกอบ วิชาชีพเฉพาะ จะเตรียมตัวอย่างไรโดยผู้ประกอบวิชาชีพเฉพาะ เกิดความวิตกกังวลผลกระทบที่จะเกิด ขึ้นกับการประกอบวิชาชีพของตนเอง โดยเฉพาะวิชาชีพที่ต้องมีใบประกอบวิชาชีพหรือใบประกอบโรค ศิลปะ จากข้อมูลของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (Department of Trade Negotiations) ของไทย พบว่ามีการจัดทำข้อตกลงร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) เพื่อเปิดโอกาสให้

ผู้ประกอบการวิชาชีพของแต่ละประเทศ ก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบวิชาชีพอาเซียน ซึ่งสามารถไปทำงานในประเทศสมาชิกต่างๆ ได้ จนถึงขณะนี้ มี MRAs ทั้งหมด 7 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ วิศวกรรม (Engineering Services) พยาบาล (Nursing Services) สถาปัตยกรรม (Architectural Services) การสำรวจ (Surveying Qualifications) แพทย์ (Medical Practitioners) ทันตแพทย์ (Dental Practitioners) บัญชี (Accountancy Services) โดยเพิ่ม “การท่องเที่ยว” เป็นสาขาที่ 8 ซึ่งต่อไปอาจเพิ่มสาขาวิชาชีพอื่น ๆ มากขึ้นอีก เป็น ดิบ ยี่สิบ สามสิบ หรือมากกว่าก็ได้ อาเซียนจะเตรียมตัวอย่างไร ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะต้องมีการปรับกรอบแนวคิดให้เปิดกว้าง ศึกษาให้เข้าใจถึงผลกระทบทุกด้าน ของการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อวางให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ศิลปินเข้ามา ซึ่งต้องทำทั้งในระดับ บัณฑิต บุคคล และระดับสมาคมวิชาชีพ สถาวิชาชีพ หรือคณะกรรมการวิชาชีพ ศึกษาและทำความเข้าใจความเป็นประชาคมอาเซียน ผักฝนเพิ่มทักษะการใช้ ทำความเข้าใจความรู้เกี่ยวกับกฎและ ระเบียบต่างๆ ของอาเซียนและพัฒนาทักษะให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ เป็นที่ต้องการของตลาด

ในด้านการบัญชี จะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปลี่ยน มาตรฐานการบัญชีไทยให้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อให้สามารถใช้ได้ในกลุ่มประเทศอาเซียนทั้งหมด เมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในประเด็นดังกล่าวนี้ คาดว่าจะนำมาสู่การปรับตัวในการทำกรอบบัญชี และทักษะในกลุ่มผู้ประกอบการ จากเหตุผลดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่จะศึกษาถึงความพร้อมของ นักการบัญชีไทยกับ สมรรถนะมาตรฐานการบัญชีภายใต้กรอบของกลุ่มอาเซียนปี 2558 กล่าวคือ คำถามวิจัยนี้วางหลักไว้ว่า นักการบัญชีไทยทั้งเพศหญิงและเพศชาย ตลอดจนตำแหน่งหน้าที่การงาน และประสบการณ์ทำงานจะมี มุมมองเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีใน ปี 2558 ตามกรอบอาเซียนว่ามี ความแตกต่างหรือเหมือนกับ มาตรฐานการบัญชีของไทยอย่างไรบ้างทั้งมิติในความยากง่ายและความยุ่งยากของการทำบัญชี ตลอดจนถึงทัศนคติหรือประเด็นต่อความถูกต้องหรือความคาดเคลื่อนในการทำบัญชีอย่างไรบ้าง ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากผลการวิจัยครั้งนี้ จะส่งผลกับสภาวิชาชีพบัญชีไทย จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับนักบัญชีไทยกับความพร้อมในการใช้ มาตรฐาน การบัญชีตามกรอบ มาตรฐานกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียนของนักบัญชีไทย

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านความพร้อมของนักบัญชีไทยในการใช้มาตรฐานบัญชีตามกรอบ มาตรฐานกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียนโดยพิจารณา

- (1) ความรู้ความสามารถ
- (2) ทักษะ
- (3) มาตรฐานบัญชีตามกรอบกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน

1.2.2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านความพร้อมของนักบัญชีไทยในการใช้มาตรฐานการบัญชีตามกรอบมาตรฐานกลุ่ม เศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับทางการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้อง กับงานด้านบัญชี

1.3 คำถามการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการทราบว่านักบัญชีไทยมีความพร้อมในการใช้ มาตรฐานการบัญชีตามกรอบ มาตรฐานกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดหมายเพื่อศึกษา นักการบัญชีไทยกับความพร้อมของในการใช้มาตรฐาน การบัญชีตามกรอบมาตรฐานกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย

(ภาพที่ 1.1)

ตัวแปรอิสระ

1. เพศ
1.1 ชาย
1.2 หญิง
2. อายุ
2.1 20 – 25 ปี
2.2 26 – 30 ปี
2.3 31 – 35 ปี
2.4 36 – 40 ปี
2.5 ตั้งแต่ 41 ปี
3. ระดับทางการศึกษา
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี
3.2 ปริญญาตรี
3.3 ปริญญาโท
3.4 ปริญญาเอก
4. อาชีพ
4.1 ผู้ทำบัญชี
4.2 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
4.3 ธุรกิจการจัดทำบัญชี
4.4 อาจารย์ผู้สอนบัญชี
5. ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชี
5.1 ต่ำกว่า 5 ปี
5.2 5 – 10 ปี
5.3 มากกว่า 10 ปี

ตัวแปรตามกรอบแนวคิด

<p>ความคิดเห็นด้านความพร้อมของนักบัญชีไทยในการใช้มาตรฐานบัญชีตามกรอบมาตรฐาน กลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน 3 ด้าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านความรู้ความสามารถ 2. ด้านทักษะ 3. ด้านมาตรฐานการบัญชี
--

ภาพประกอบ 1.1 กรอบแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้า

1.5 สมมุติฐานการวิจัย

นักบัญชีไทยแตกต่างกันด้านความพร้อมในการใช้มาตรฐานการบัญชีเมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับทางการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชี และให้ความสำคัญต่อความพร้อมในการใช้มาตรฐานแตกต่างกัน

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดหมายเพื่อศึกษา นักบัญชีไทยกับความพร้อมในการใช้มาตรฐาน การบัญชี ตามกรอบมาตรฐานกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

(1) ประชากร ประกอบด้วย ผู้ทำบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ธุรกิจการจัดทำบัญชี และ อาจารย์ผู้สอนบัญชี ที่อยู่ในเขตจังหวัดขอนแก่น ทั้งหมดจำนวน 420 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทำบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ธุรกิจการจัดทำบัญชี และอาจารย์ผู้สอนบัญชี ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของเครซีและมอร์แกน Krejcie and Morgan.(1970) (อ้างถึงใน ธีรวิมล เอกะกุล.2543) ได้จำนวน 201 คนและใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

(3) พื้นที่ศึกษาในเขตจังหวัดขอนแก่น

(4) ระยะเวลาการเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง มิถุนายน 2558

(5) ตัวแปรในการศึกษา

- ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับทางการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชี

- ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักบัญชีไทยเกี่ยวกับความพร้อม

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(1) เพื่อให้สมาชิกวิชาชีพการบัญชี สามารถนำผลการวิจัยไปเตรียมความพร้อมให้นักการบัญชีไทย ในองค์กร ในมหาวิทยาลัยได้เข้าใจมาตรฐานการบัญชีตามกรอบมาตรฐานกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน

(2) เพื่อนำปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนาการจัดทำบัญชี ให้ตรงตามมาตรฐานทางการบัญชีตามกรอบมาตรฐานกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน

(3) เพื่อตอบสนองต่อพันธกิจของคณะบัญชีในเรื่องบริการวิชาการที่มีคุณภาพ

(4) เพื่อประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

1.8 นิยามศัพท์

- (1) การบัญชี หมายถึง การรวบรวมข้อมูลทางการค้าและบันทึกในรูปแบบของตัวเงินเพื่อทำการ แยกประเภทข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และสรุปข้อมูลจัดทำงบการเงิน
- (2) มาตรฐานการบัญชี หมายถึง หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไป หรือ มาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
- (3) นักการบัญชีไทย หมายถึงนักบัญชีไทยอันได้แก่ ผู้ทำบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ธุรกิจ การจัดทำบัญชีและอาจารย์ผู้สอนวิชาทางการบัญชี
- (4) ผู้ทำบัญชี หมายถึง ผู้ทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มาตรา 7(6) ซึ่งต้องมีคุณสมบัติตามอธิบดีกำหนดและต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี (มาตรฐานการบัญชี ,2543: online)
- (5) ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หมายถึง กรรมการบริษัทและหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
- (6) มาตรฐานการบัญชีตามกรอบมาตรฐานกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไป หรือมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นตามมาตรฐานอาเซียน
- (7) ธุรกิจการจัดทำบัญชี (Outsourcing business concerned accounting) หมายถึง การว่าจ้างสำนักงานบัญชีให้เป็น ผู้จัดทำบัญชีของกิจการ หรือที่เรียกว่า outsourcing หน้าที่งานจากภายนอกมารับจ้างให้บริการรับจัดทำบัญชีให้กับ บริษัท ห้างร้าน มาว่าจ้างให้จัดทำบัญชี บริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางการเงิน การบัญชีและภาษีอากร
- (8) อาจารย์ผู้สอนวิชาทางการบัญชี หมายถึง อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในวิชาบัญชี
- (9) ความพร้อมหมายถึงลักษณะทั้งหมดในตัวบุคคลที่สามารถรวบรวมกันขึ้นเป็นเครื่องมือให้ใช้ในการตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ความครบครัน หรือมีทุกอย่างครบแล้ว
- (10) ความรู้ความสามารถหมายถึงความชำนาญในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ให้เป็นผลสำเร็จได้ดียิ่งกว่าผู้มีโอกาสเท่า ๆ กัน
- (11) ทักษะในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความชำนาญการ ความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี